Eduskunta
Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

UJ 37/2022 vp valtioneuvoston jatkokirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi (direktiivien 2005/29/EC ja 2011/83/EU muuttaminen)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa valtioneuvoston U-jatkokirjelmästä, joka käsittelee komission direktiiviehdotusta vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi (UJ 37/2022 vp). Ehdotuksella muutettaisiin kahta olemassa olevaa kuluttajansuojadirektiiviä; sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaa direktiiviä (2005/29/EY, UCP-direktiivi) sekä direktiiviä kuluttajien oikeuksista (2011/83/EU, kuluttajaoikeusdirektiivi).

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

1. Toimenpiteiden tarpeellisuus tulee arvioida suhteessa vihreän siirtymän tavoitteisiin

Suomen Yrittäjät tukee ehdotuksen tavoitteita edistää kestävämpää vihreää kiertotaloutta ja kestävämpää kulutusta. Näiden tavoitteiden edistämisessä tulee kuitenkin huolellisesti arvioida eri toimenpiteiden vaikutus tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteiden vaikuttavuutta tulee arvioida myös suhteessa elinkeinonharjoittajille aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan. **Toimenpiteiden tulisi olla aidosti tarpeellisia kestävämmän kulutuksen ja vihreän siirtymän tavoitteiden kanssa.**

2. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivin (UCP-direktiivi) yhteensopivuus tulee varmistaa

Suhtaudumme lähtökohtaisesti myönteisesti ehdotukseen muuttaa sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaa direktiiviä. Yhdymme valtioneuvoston U-jatkokirjelmässä esittämään, jonka mukaan kolmikantaneuvottelujen kuluessa **on varmistettava ehdotuksen yhteensopivuus ja johdonmukaisuus erityisesti vihreitä väittämiä ja korjausoikeutta koskevien direktiiviehdotusten kanssa. Lisäksi päällekkäistä sääntelyä tulee välttää.** Suomen kuluttajansuojalainsäädännön 2. luvun markkinointia ja menettelyä asiakassuhteessa koskeva sääntely kattaa jo pitkälti tässä direktiiviehdotuksessa esitetyt muutokset.

2.1. UCP-direktiivin ”mustan listan” kohtien oltava yksiselitteisiä ja selkeitä

Yhdymme valtioneuvoston kantaan siinä, että UCP-direktiivin liitteen I ns. **mustan listan kohtien tulee olla yksiselitteisiä ja selkeitä**. Tämä on tärkeää **elinkeinonharjoittajien oikeusvarmuuden kannalta**, sillä elinkeinonharjoittajille voidaan määrätä seuraamusmaksu sen käyttäessä mustassa listassa tarkoitettua menettelyä.

Katsomme myös valtioneuvoston tavoin, että tulee tarkoin arvioida, onko UCP-direktiivin kaikissa ehdotetuissa mustan listan kohdissa oikea sääntelykonteksti, onko kaikissa ehdotetuissa kohdissa perusteltua sälyttää vastuu tavaran tai palvelun tarjoavalle elinkeinonharjoittajalle myyjätahon ja valmistajan välinen vastuunjako huomioon ottaen, ja ovatko ehdotetut kohdat laajuudeltaan perusteltuja suhteessa niillä tavoiteltaviin hyötyihin.

Tuemme myös valtioneuvoston pyrkimystä vaikuttaan neuvottelujen kuluessa siihen, että **seuraavia mustan listaan ehdotettuja kohtia ei sisällytetä direktiivin tai että niiden sisältöä olennaisesti muutetaan**: 13a (rivi 129a), 23e (rivi 132), 23ea (rivi 132a), 23gb (rivi 143b), 23ia (rivi 136a) ja 21ib (rivi 136). Tuemme lisäksi valtioneuvoston pyrkimystä vaikuttaa siihen, että nyt neuvoteltavaan direktiiviehdotukseen ei lisätä pimeitä käytäntöjä (ns. dark pattern -kiellot) koskevaa sääntelyä (kohta 7a (rivi 127c)).

Katsomme lisäksi, että myöskään **seuraavia mustan listan ehtoja ei tulisi sisällyttää direktiiviin**:

- kohta 23da (rivi 131a), jonka mukaan kuluttajille ei saisi jättää kertomatta, mikäli toiminnallinen päivitys ei ole tarpeellinen tuotteen vaatimuksenmukaisuuden ylläpitämiseksi. Tämän kohdan tavoite, tarkoitus ja merkitys on epäselvä erityisesti suhteessa direktiivin vihreän siirtymän tavoitteisiin. Lisäksi se lisää entisestään elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitetta ja siten yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.
- kohta 23h (rivi 135), jonka mukaan sellaisen tavaraan kaupan pitäminen, joka edellyttää tavaran kuluvien osien korvaamista aikaisemmin kuin teknisistä syistä on tarpeen. Tämän kohdan merkitys ja tarkoitus jää epäselväksi.

3. Kaupallisen takuun tiedonantovelvollisuus on ongelmallinen

Valtioneuvoston kannan mukaisesti katsomme, että kuluttajan oikeuksia koskevaan direktiivin ehdotetut muutokset kaupallisen takuun tiedonantovelvollisuudesta ovat ongelmallisia, sillä virhevastuun kestoa ei ole harmonisoitu EU:ssa. Tällaisiin muutoksiin ei ole aihetta ennen kuin virhevastuun kesto on harmonisoitu unionin tasolla.

4. Tiedonantovelvoitteen lisääminen ei ole tarkoituksenmukaista

Yhdymme myös valtioneuvoston varaukselliseen suhtautumiseen kuluttajille annettavien tietojen lisäämiseen. On huomattava, että kuluttajille ennen sopimuksen tekoa annettavan tiedon määrä on jo nyt huomattava. **Uudet tiedonantovelvoitteet aiheuttaisivat elinkeinonharjoittajille ja erityisesti pk-yrityksille kohtuutonta hallinnollista taakkaa sekä aiheuttaisivat riskin kuluttajan ”informaatioähkystä”,** jonka seurauksena kuluttajat eivät perehtyisi lainkaan annettuihin tietoihin.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sanna Lempiäinen
asiantuntija